

Briuselis, 2015 05 13
COM(2015) 264 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

**dėl 2015 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos
su Tarybos nuomone dėl 2015 m. Lietuvos stabilumo programos**

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2015 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2015 m. Lietuvos stabilumo programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją²,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas³,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonominės politikos koordinavimu. Strategija yra orientuota į tas svarbias sritis, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;
- (2) remdamasi Komisijos pasiūlymais, 2010 m. liepos 13 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių (2010–2014 m.), o 2010 m. spalio 21 d. – sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių. Abejos gairės kartu sudaro integruotas gaires, ir į jas valstybių narių buvo paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonominę ir užimtumo politiką;

---

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² COM(2015) 264.

³ P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

- (3) 2014 m. liepos 8 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl 2014 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos ir pateikė nuomonę dėl atnaujintos 2014 m. Lietuvos konvergencijos programos;
- (4) 2014 m. lapkričio 28 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą⁴, kuria pradedamas 2015 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė Įspėjimo mechanizmo ataskaitą⁵, kurioje nurodė, kad Lietuva yra viena iš valstybių narių, dėl kurios reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (5) 2014 m. gruodžio 18 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, pagal kuriuos reikia skatinti investuoti, spartinti struktūrines reformas ir vykdyti atsakingą augimui palankų fiskalinį konsolidavimą;
- (6) 2015 m. vasario 26 d. Komisija paskelbė 2015 m. Lietuvos ataskaitą⁶. Joje įvertinta Lietuvos pažanga įgyvendinant 2014 m. liepos 8 d. priimtas šaliai skirtas rekomendacijas;
- (7) 2015 m. balandžio 13 d. Lietuva pateikė 2015 m. nacionalinę reformų programą, o 2015 m. balandžio 30 d. – 2015 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (8) šiuo metu Lietuvai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. Savo stabilumo programoje Lietuva paprašė taikyti pensijų reformos sąlygą. Lietuvos vertinimu, biudžeto išlaidos pensijų reformai 2016 m. sudarys 0,1 % BVP. Jei Eurostatas patvirtins, kad pensijų reforma atitinka būtinas sąlygas, Taryba, atsižvelgdama į tai, kad išlaikoma tinkama patikimumo riba deficito pamatinės vertės atžvilgiu, mano, kad Lietuva 2016 m. galėtų pasinaudoti prašoma galimybe laikinai nukrypti nuo reikalaujamo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo. 2015 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad 2015 m. nominalus deficitas bus 1,2 % BVP, o 2018 m. jį pakeis 0,7 % BVP perteklius. Per visą programos laikotarpį Vyriausybė ketina ir toliau laikytis vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, kuris yra 1 % BVP struktūrinis deficitas. Stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2015 m. pasieks aukščiausią tašką – 42,2 %, o 2018 m. sumažės iki 33,7 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Tačiau priemonės, kurias taikant būtų pasiekti planuojami deficito tikslai po 2016 m., nėra pakankamai išsamiai nurodytos. Remiantis Komisijos 2015 m. pavasario prognoze, kyla rizika, kad 2015 m. gali būti šiek tiek nukrypta nuo reikalaujamo koregavimo siekiant vidutinio laikotarpio tikslo, nes grynujų išlaidų augimas 0,3 % BVP viršija išlaidų kriterijų. 2015–2016 m. ir struktūrinis balansas, ir išlaidų augimas gerokai nukrypsta nuo reikalaujamo koregavimo plano; tai rodo didelio nuokrypio riziką 2016 m. Todėl abejais metais reikės papildomų priemonių. Remdamasi stabilumo programos vertinimu ir atsižvelgdama į Komisijos 2015 m. pavasario prognozę, Taryba mano, kad yra rizika, jog Lietuva nesilaikys Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Be to, nepaisant pastarojo meto pažangos, dabartinę fiskalinę sistemą reikėtų toliau tobulinti stiprinant jos privalomąjį pobūdį ir užtikrinant visišką atitiktį ES fiskalinėms nuostatomis. Lietuvos mokesstinės pajamos labai priklauso nuo netiesioginio ir darbo jėgos apmokestinimo, o pajamos iš aplinkosaugos arba turto

---

⁴ COM(2014) 902.

⁵ COM(2014) 904.

⁶ SWD(2015) 34 *final*.

apmokestinimo vis dar labai nedidelės. Lietuvai tebekyla problemų dėl mokestinių prievolių, visų pirma susijusių su PVM, vykdymo;

- (9) dėl demografinių priežasčių, migracijos ir prastų sveikatos priežiūros sistemos rezultatų Lietuvoje labai mažėja darbingo amžiaus gyventojų. Nuolat žemas dalyvavimo mokymosi visą gyvenimą programose lygis nepadeda stiprinti žmogiškojo kapitalo, gerinti įsidarbinimo galimybių ar didinti produktyvumo. Mokyklose prastus pagrindinius gebėjimus turinčių moksleivių skaičius didesnis nei vidurkis, ir tai rodo, kad reikia modernizuoti mokytojų rengimą ir skatinti tęstinį profesinį tobulinimąsi. Švietimo ir mokymo pasiūla ne visada atitinka darbo rinkos poreikius. Vidurinio mokslo įstaigose pagal profesinio rengimo ir mokymo programas besimokančių moksleivių dalis yra maža. Lietuva imasi priemonių, kuriomis siekiama tobulinti ir plėsti pameistrystės ir mokymosi darbo vietoje programas, tačiau tokių programų skaičius ir kokybė vis dar nepakankami. Lovų skaičius ligoninėse vienam gyventojui vis dar didelis, palyginti su kitomis ES šalimis, – tai rodo, kad sveikatos priežiūros paslaugų srityje gali būti tam tikrų netolygumų. Kartu bendros valstybės investicijos į sveikatos priežiūros sektorių tebėra mažos. Dažni neoficialaus atsiskaitymo už sveikatos priežiūros paslaugas atvejai, apie kuriuos pranešta, ir susirūpinimas dėl korupcijos per medicinos prekių viešojo pirkimo procedūras rodo, kad būtina gerinti sveikatos priežiūros sistemos valdymą;
- (10) pensijų reformos priemonės, kurių imtasi, yra nepakankamos, kad būtų išspręsta pensijų sistemos tvarumo vidutiniu laikotarpiu problema. Teisės aktais nustatytas pensinis amžius laipsniškai didinamas iki 2026 m., tačiau pensijų sistemoje neatsižvelgiama į tikėtinos gyvenimo trukmės rodiklius. Be to, pensijų indeksavimo taisyklės yra neaiškios. Žemas dalyvavimo savanoriško pensijų kaupimo sistemose lygis ir profesinių pensijų sistemų nebuvimas kelia riziką, kad pensijos ateityje gali būti neadekvačios. Vyriausybė ketina įgyvendinti visapusišką pensijų sistemos reformą, kuri būtų platesnio socialinio modelio dalis. Tačiau ši strategija dar iki galo neparengta ir nepriimta, pirma būtina užbaigti konsultacijas su socialiniais partneriais. Lietuva pradėjo taikyti pagyvenusiems žmonėms skirtas finansinės paramos priemones ir finansines paskatas įdarbinti vyresnio amžiaus darbuotojus. Tačiau visapusiškos aktyvaus senėjimo strategijos dar nėra;
- (11) daugiau nei 30 % Lietuvos gyventojų kyla skurdo rizika. Dėl piniginių socialinės paramos reformos ir geresnės ekonominės padėties poveikio labai sumažėjo socialinės paramos gavėjų skaičius ir išlaidų, skiriamų šiai paramai, dydis. Vis dėlto aktyvios darbo rinkos priemonės ir kitos paramos gavėjams remti skirtos paslaugos vis dar nepakankamos;
- (12) Lietuva padarė didelę pažangą pertvarkydama valstybės įmones ir priėmė teisės aktus, kad užtikrintų ilgalaikį reformų poveikį. Vyriausybė užbaigė komercinės ir nekomercinės veiklos atskyrimą, kuris dabar atskleidžiamas metinėse ataskaitose. Likusios valstybės įmonės iki 2015 m. rugsėjo mėn. pabaigos privalo paskirti nepriklausomus valdybos narius;
- (13) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Lietuvos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2015 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą, taip pat įvertino veiksmus, kurių Lietuva ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Lietuvos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES priemonėmis

prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Europos Sąjungos ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos atsižvelgiant į Europos semestrą pateiktos toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose;

- (14) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo Lietuvos stabilumo programą ir savo nuomonę⁷ visų pirma pateikė toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (15) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija taip pat atliko visos euro zonos ekonominės politikos analizę. Remdamasi šia analize, Taryba pateikė konkrečias rekomendacijas valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro. Lietuva taip pat turėtų užtikrinti, kad tos rekomendacijos būtų visiškai ir laiku įgyvendintos,

REKOMENDUOJA Lietuvai 2015–2016 m. imtis šių veiksmų:

1. 2015 m. vengti nuokrypio nuo vidutinio laikotarpio tikslo ir užtikrinti, kad 2016 m. nuokrypis neviršytų leidžiamos ribos, susijusios su sisteminė pensijų reforma. Išplėsti mokesčių bazę ir pagerinti mokestinių prievolių vykdymą.
2. Spręsti darbingo amžiaus gyventojų mažėjimo problemą didinant švietimo sistemos suteikiamų įgūdžių atitiktį darbo rinkos poreikiams, gerinant su pagrindiniais gebėjimais susijusius rezultatus ir sveikatos priežiūros sistemos rezultatus; sumažinti didelį mokesčių pleišta mažas pajamas gaunantiems asmenims, perkelti mokesčių našta kitiems šaltiniams, kurių apmokestinimas mažiau kenkia ekonomikos augimui.
3. Imtis visapusiškos pensijų sistemos reformos, pagal kurią būtų sprendžiama ir pensijų adekvatumo problema. Padidinti bedarbių pašalpų ir piniginės socialinės paramos aprėptį ir adekvatumą ir sudaryti geresnes sąlygas įsidarbinti darbo ieškantiems asmenims.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

---

⁷ Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.